

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

12. september 2024

Indhold

Politisk drøftelse af fremtidens europæiske konkurrenceevne –
Hvordan tackles erhvervslivets udfordringer på det indre marked 2

Politisk drøftelse af statsstøttereplers bidrag til at fremme EU's
politiske målsætninger 6

Politisk drøftelse af fremtidens europæiske konkurrenceevne – Hvordan tackles erhvervslivets udfordringer på det indre marked

KOM nr. foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På konkurrenceevnerådsmødet den 26. september 2024 skal der være en politisk drøftelse af fremtidens europæiske konkurrenceevne. Det forventes, at der særligt vil være fokus på udfordringerne for europæisk industri og rammevilkårene for virksomhederne på det indre marked.

Drøftelsen har ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller øvrige konsekvenser.

Regeringen finder det vigtigt, at der på EU-niveau arbejdes aktivt for at fremme erhvervslivets konkurrencevilkår og produktivitet. Dette skal ske særligt ved at forbedre virksomheders adgang til investeringer, reduktion af byrder og fjerne barrierer på det indre marked.

2. Baggrund

EU's fremtidige konkurrenceevne er et af de helt centrale emner på den europæiske dagsorden i øjeblikket. Det skal særligt ses i lyset af, at både Kina og USA har iværksat aktive politikker for at styrke deres positioner inden for innovation og produktion af strategiske teknologier, bl.a. ved brug af statsstøtte.

Forud for møde i det Europæiske Råd den 17. april 2024 præsenterede Enrico Letta sin rapport "Mere end et marked", som fremførte en lang række anbefalinger til, hvordan EU kan forbedre sin konkurrenceevne.

Konkurrenceevnerådet har i maj 2024 vedtaget rådskonklusioner med fokus på tiltag til at styrke EU's konkurrenceevne i lyset af klimaforandringer, den geopolitiske udvikling og stormagtrivalisering.

Ved møde i det Europæiske Råd den 27. juni fastslog EU's stats- og regeringsledere i det strategiske dagsorden for 2024 – 2029, at EU skal arbejde aktivt for at fremme sin konkurrenceevne, som skal sikre EU's strategiske autonomi og reducere strategiske afhængigheder ved bl.a. at fremme investeringer i grønne og digitale teknologier og imødegå strategiske afhængigheder.

Ligeledes står fremme af EU's konkurrenceevne også centralt i kommissionsformand Ursula von der Leyens politiske retningslinjer for 2024-2029. Reduktion af byrder, bedre regulering, en konkurrencedygtig industripolitik og nye former for finansiering er nogle af de elementer, der indgår i de politiske retningslinjer.

Derudover er den forhenværende italienske premierminister Mario Draghi blevet bedt af von der Leyen om at udarbejde en højniveaurapport for forbedring af EU's konkurrenceevne, der blev præsenteret d. 09. september.

3. Formål og indhold

Drøftelsen forventes at fokusere på udviklingen for europæisk industri og rammevilkår for virksomheder på det indre marked. Et stort fokus ventes at være på byrdereduktion for europæisk erhvervsliv og opfyldelsen af Kommissionens målsætning om en reduktion af rapporteringsforpligtigelser på 25 pct.

Industripolitisk forventes drøftelsen at have fokus på EU's adgang til og udbud af kritiske teknologier, den grønne omstillings rolle i EU's konkurrenceevne samt anvendelsen af nuværende og evt. nye finansieringsinstrumenter. Der forventes desuden en drøftelse af, hvordan man gør det hurtigere at opføre og nemmere at drive industrivirksomhed, og hvordan vilkårene for innovation forbedres.

Drøftelsen vil fungere som indspil til den 'Clean Industrial Deal', som den nye Europa-Kommission forventes at præsentere inden for de første 100 dage af sin mandatperiode.

Diskussionen forventes at bygge videre på rådskonklusionerne om fremtidens indre marked samt de industripolitiske rådskonklusioner om en "konkurrencedygtig europæisk industri" fra maj 2024.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Den politiske drøftelse ventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, økonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Styrkelsen af den europæiske konkurrenceevne er en høj prioritet på EU-dagsordenen for de fleste lande. Der er dog forskel på, hvordan konkurrenceevnen ønskes styrket i forskellige lande. Flere, primært nordeuropæiske, lande har et stort fokus på at EU's konkurrenceevne styrkes gennem forbedrede rammevilkår for erhvervslivet i EU. Dette står over for et ønske fra flere øst og sydeuropæiske landes ønske om mere fælleseuropæisk økonomisk støtte til bestemte sektorer. Det viser sig også ift., hvordan man ønsker det indre marked styrket, hvor en gruppe lande særligt fra Central- og Østeuropa ønsker tiltag for at fjerne barrierer for den frie bevægelighed for tjenesteydelser, hvilket andre lande, typisk med et højere velstandsniveau, er mere forbeholdne over for.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen byder drøftelsen af EU's konkurrenceevne velkommen.

Det er vigtigt for regeringen, at EU sikrer de rette rammevilkår for europæiske virksomheder, så EU kan konkurrere globalt om fremtidens innovation og produktion af grønne og strategiske teknologier. Det er samtidigt vigtigt, at der arbejdes aktivt for, at kritiske afhængigheder nedbringes. Regeringen mener, at udvikling og produktion af grønne og digitale teknologier er helt centralt for at EU kan forblive globalt konkurrencedygtige på lang sigt, sikre fremtidens arbejdspladser og indfri klimamålene.

Det er en prioritet for regeringen, at man i EU arbejder for at sikre den fornødne adgang til finansiering, herunder særligt private investeringer i strategiske teknologier og at styrke udvikling og produktion af disse.

Regeringen mener, at EU skal gøre en aktiv indsats for at reducere byrder for europæiske virksomheder som følge af fælleseuropæisk lovgivning. Herunder vil regeringen deltage aktivt i opnåelsen af Kommissionens ambition om at reducere byrder som følge af rapporteringsforpligtigelser med 25 pct. uden at gå på kompromis med de politiske målsætninger. Dette kan fx gøres ved øget brug af digitale værktøjer og automatisering af administrative processer.

Regeringen ser et stærkt og velfungerende indre marked som et vigtigt redskab til at sikre EU's velstand og globale indflydelse. For fremtidens indre

marked er det en prioritet for regeringen at sikre effektiv håndhævelse af EU-reglerne, fjerne barrierer og sikre, at det indre marked understøtter den grønne og digitale omstilling. Regeringen finder det centralt, at der i EU er fokus på tiltag der kan fremme europæisk konkurrenceevne gennem styrket produktivitet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Politisk drøftelse af statsstøttereglers bidrag til at fremme EU's politiske målsætninger

KOM nr. foreligger ikke

Nyt notat

1. Resume

På konkurrenceevnerådsmødet den 26. september 2024 vil der være en politisk drøftelse af statsstøttereglerne og deres bidrag til at fremme EU's politiske målsætninger. Der forventes særligt fokus på mulighederne for at bruge statsstøtte til at løse udfordringer for europæisk industri samt til at understøtte EU's konkurrenceevne og den grønne omstilling.

Drøftelsen har ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller øvrige konsekvenser.

Regeringen finder, at den geopolitiske situation fordrer, at EU og Danmark forsvarer og sikrer vores styrkepositioner. Statsstøtte i konkurrenceudsatte industrier skal som udgangspunkt være midlertidig, målrettet og begrænses til tilfælde, hvor der kan påvises et konkret behov, og hvor eksisterende støttemuligheder ikke er tilstrækkelige. Samtidig finder regeringen, at statsstøtte skal målrettes opfyldelsen af EU's klimamål og udviklingen af kritiske produktionsindustrier og teknologier til gavn for EU's forsynings-sikkerhed, konkurrenceevne og kommende generationer.

2. Baggrund

Den europæiske konkurrenceevne og behovet for investeringer i europæisk industri står højt på den politiske EU-dagsorden. Der har de seneste år været øget brug af statsstøtte til at afbøde alvorlige forstyrrelser af medlemsstaternes økonomier, bl.a. som følge af Covid-19 pandemien og Ruslands krig mod Ukraine. Senest er der indført midlertidige lempelser af statsstøttereglerne for at understøtte europæisk industri, som modsvar til bl.a. den amerikanske Inflation Reduktion Act (IRA), for at fremskynde den grønne og digitale omstilling samt sikre europæisk forsynings-sikkerhed.

Kommissionen kan alene godkende støtte, som er forenelig med det indre marked, og som afbøder markedsfejl. Kommissionens ændring og forlængelse af de nye, midlertidige statsstøtteregler (Temporary Crisis and Transition Framework (TCTF)) har bl.a. til formål at muliggøre støtte til strategiske sektorer, der er afgørende for omstillingen til en nulemissionsøkonomi. Reglerne løber indtil den 31. december 2025 og supplerede de statsstøtteregler, der blev vedtaget den 23. marts 2022 for at understøtte økono-

mien i forbindelse med Ruslands krig mod Ukraine. Sidstnævnte del af reglerne er nu udløbet med undtagelse af støttemuligheder til landbrugssektoren.

Enrico Letta præsenterede i april 2024 sin rapport for fremtidens indre marked, der bl.a. adresserer det potentielle dilemma mellem brugen af statsstøtte til at intensivere investeringer i EU's strategiske sektorer og risikoen for at skabe utilsigtede statsstøttekapløb internt i EU. Derudover er den forhenværende italienske premierminister Mario Draghi blevet bedt af Kommissionsformand, Ursula von der Leyen, om at udarbejde en højniveaurapport for forbedring af EU's konkurrenceevne. Denne rapport forventes ligeledes at adressere brugen af statsstøtte.

3. Formål og indhold

Det forventes, at drøftelsen på konkurrenceevnerådsmødet særligt vil fokusere på rammerne for brugen af statsstøtte til at accelerere den grønne omstilling og understøtte EU's konkurrenceevne.

Det er forventningen, at frem til udløbet af TCTF i slutningen af 2025, vil der være et ønske fra flere medlemsstater om at forlænge de midlertidige statsstøtteregler. Bl.a. finder flere medlemsstater, at der er et fortsat behov for at kunne yde støtte til allerede konkurrencedygtige industrier for at sikre, at grønne investeringer ikke flyttes ud af EU. Dette på trods af, at reglerne udgør en særlig undtagelse, og at Kommissionen har meldt ud, at formålet med denne midlertidige mulighed er, at medlemsstaterne og virksomheder igangsætter investeringer hurtigt. Det ventes at blive en central del af drøftelserne, hvordan det sikres, at en eventuel forlængelse af de midlertidige regler ikke skaber en ulige konkurrencesituation medlemsstaterne imellem pga. forskellene i de enkelte medlemsstaternes finansielle råderum.

Det er også forventningen, at Enrico Lettas forslag om brugen af en statsstøtte-bidragmekanisme vil være genstand for drøftelse. Forslaget går ud på, at en vis andel af den statsstøtte de enkelte medlemsstater måtte yde til virksomheder reserveres til en fælleseuropæisk investeringsordning. Hvordan en sådan ordning skal se ud, er ikke nærmere beskrevet af Letta, men grundtanken er, at midlerne fra den fælles ordning skal investeres i fælleseuropæiske projekter med henblik på at mindske den mulige fragmentering af det indre marked som følge af øget brug af statsstøtte i de enkelte lande.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Konsekvenser

Den politiske drøftelse ventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, økonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

For så vidt angår en forlængelse af den midlertidige statsstøtteramme, TCTF, har en række medlemslande længe ønsket en mere fleksibilitet om statsstøtte for at kunne understøtte industripolitiske prioriteter. Modsat er en række lande mere tilbageholdende ift. lempeligere statsstøtteregler. Samtidig efterspørger en gruppe lande fælleseuropæisk finansiering til at understøtte EU's konkurrenceevne mhp. at imødegå den konkurrenceforvridende effekt, national støtte kan have på det indre marked.

10. Regeringens generelle holdning

For så vidt angår de midlertidige lempelser af statsstøttereglerne i TCTF, kræver den nye geopolitiske virkelighed, at vi forholder os åbne over for instrumenter, der kan gøre EU stærkere og mere konkurrencedygtig. Det omfatter også statsstøtte, som kan bidrage til at sikre og fremme den europæiske styrkeposition inden for nøgleteknologier og -sektorer.

Statsstøtte skal dog være midlertidig og begrænset til tilfælde med et påvist behov, og hvor eksisterende regulerings- og støttemuligheder er utilstrækkelige.

Endvidere er det vigtigt, at tildelingen af statsstøtte til konkurrenceudsatte industrier er målrettet mod at nå EU's klimamål og udvikling af kritiske produktionsindustrier og -teknologier til gavn for fremtidige generationer. Udviklingen i brugen af statsstøtte skal dog overvåges nøje for ikke at bringe det indre markeds integritet i fare og for at undgå statsstøttekapløb.

Af samme grund kan statsstøtte ikke være det eneste redskab, og det er ikke en langsigtet løsning til at forbedre EU's konkurrenceevne. Offentlig finansiering kan ikke gøre det alene, hvorfor mobilisering af private investeringer og ekspertise er nøglen til at nå EU's strategiske mål. Danmark ønsker

at se på helt nye metoder for at nå den nødvendige skala og hastighed i vores investeringer.

Regeringen finder ift. en statsstøttebidragsmekanisme, at der er et behov for omhyggeligt at analysere de mulige konsekvenser af en mulighed for, at medlemsstaterne samler ressourcer til at finansiere paneuropæiske initiativer. Herunder for at se, om dette vil være det rigtige middel til at afbøde den konkurrenceforvridende effekt, national støtte kan have på det indre marked.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.